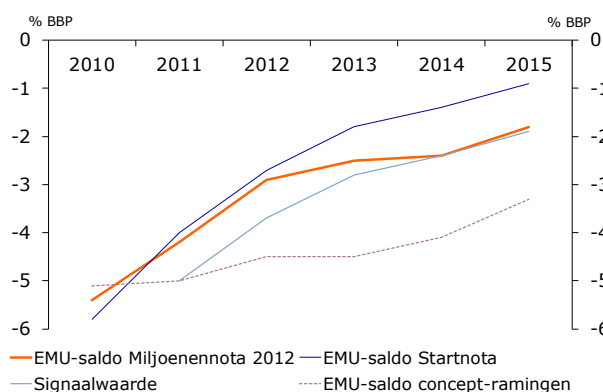

Worden heilige huisjes afgebroken?

In 2013 moet het kabinet naar verwachting ruim 9 miljard euro extra bezuinigen. Wat ons betreft moet er niet worden gekeken naar bezuinigingen en/of lastenverzwaringen, maar is de tijd gekomen om zogenaamde heilige huisjes af te breken.

Figuur 1: Overheidsfinanciën verder verslechterd

Bron: CPB

Het Centraal Planbureau (CPB) heeft vandaag haar concept-ramingen voor de periode 2011-2015 gepresenteerd. Hierop werd al enige weken met spanning gewacht. Het was al duidelijk dat het kabinet vanwege de tegenvallende economische groei extra moest bezuinigen. Op basis van de concept-ramingen kunnen we nu ook bepalen met hoeveel. Hoewel het economische beeld in onze optiek niet eens zo heel negatief is, kan hetzelfde niet worden gezegd van de overheidsfinanciën.

Volgens de ramingen van het CPB neemt de gemiddelde omvang van de economie over heel 2012 in reële termen met $-3/4\%$ af ten opzichte van 2011. In de loop van 2012 en de jaren erna trekt de economische groei echter weer aan, waardoor de gemiddelde groei over de periode 2011-2015 uitkomt

op 1%. Ten tijde van de startnota van dit kabinet werd nog uitgegaan van een gemiddelde groei van $1\frac{1}{4}\%$ over de periode 2011-2015. Dat het cijfer nu lager uitvalt, is alleen veroorzaakt door de huidige recessie. Opmerkelijk is dat het CPB voor de periode daarna van ongeveer dezelfde cijfers uitgaat als voor de huidige recessie. Zij verwachten daarbij dus impliciet op zeer korte termijn een terugkeer naar een economische ontwikkeling zoals ook voor de eurocrisis verwacht werd. Dit zou kunnen, maar de risico's bij deze raming voor budgettair beleid zijn wat ons betreft daarmee vooral neerwaarts.

Het EMU-saldo ($-4,5\%$ van het BBP) valt in 2013 lager uit dan eerder werd verwacht. Deels is dit grotere tekort te wijten aan een tegenvallende conjuncturele ontwikkeling, maar ook het tekort in 2011 was al 1%-punt hoger dan waar het kabinet aan het begin van de regeerperiode op rekende. Dit laatste impliceert dat de begrotingsdiscipline van dit kabinet blijkbaar niet afdoende is. Dit komt niet als een verrassing. Al bij de presentatie van het regeerakkoord vroegen we ons af of de geplande besparingen daadwerkelijk gerealiseerd konden worden. De ervaring leert namelijk dat bezuinigingen doorgaans minder opleveren dan van tevoren gedacht.

Aan het begin van de kabinetsperiode werd een begrotingstekort van $1,8\%$ van het BBP voor 2013 voorzien. Doordat het nieuwste cijfers meer dan 1%-punt afwijkt, moet het kabinet volgens haar eigen begrotingsregels extra bezuinigen. Daarnaast moet het kabinet volgens de Europese begrotingsregels haar buitensporige tekort in 2013 tot 3% van het BBP hebben teruggebracht. Dit impliceert dat er in het komende jaar ruim 9 miljard euro extra moet worden bezuinigd. Om aan het eind van de kabinetsperiode alsnog uit te komen op het begrotingstekort uit de startnota ($-0,9\%$ van het BBP), moet er in de komende 3 jaar ruim 15 miljard euro extra worden bezuinigen. Dit bedrag komt dus bovenop de 18 miljard euro aan bezuinigingen en ombuigingen die al in de planning staan.

Worden heilige huisjes afgebroken?

Rabobank

Hoe deze bezuinigingsopgave precies moet worden ingericht is aan de politiek. In een eerste reactie op de concept-ramingen hebben de coalitiepartijen aangegeven dat het groeivermogen niet teveel mag worden aangetast. Wij zijn het hier mee eens. Immers, als we nu hard op de rem trappen dreigt de recessie waarin we op dit moment verkeren niet alleen te verergeren, maar ook langer te gaan duren. Als we in 2013 weer aan het Stabiliteits- en Groeipact willen voldoen, is het stapelen van bezuinigingen wat ons betreft dan ook niet het juiste recept. Ook lijkt het ons onverstandig om de bezuinigingsopgave waarvoor dit kabinet staat via lastenverzwaringen af te wentelen op burgers. Niet alleen laten de concept-ramingen van het CPB nu al desastreuze koopkrachtcijfers zien, ook dreigt de werkloosheid nog verder op te lopen. Deze combinatie voorspelt weinig goeds voor de consumptie, terwijl we consumenten juist hard nodig hebben. De handelsmotor is stilgevallen en van de investeringen van bedrijven moeten we het evenmin hebben.

Wij hopen dat er in de komende weken wordt besloten om de zogenaamde heilige huisjes ter discussie te stellen. Het doorvoeren van geloofwaardige structurele hervormingen zorgt voor voldoende opbrengsten voor de schatkist op (middel)lange termijn. Bovendien kan dit leiden tot een minder pessimistische stemming onder consumenten, waardoor zij mogelijk meer gaan spenderen.

Rabobank Kennis en Economisch Onderzoek

Worden heilige huisjes afgebroken?

Rabobank

	Tel.	E-mail:
<u>Chef econoom</u>	030 21	
Wim Boonstra	66617	W.W.Boonstra@rn.rabobank.nl
<u>Internationaal Economisch Onderzoek</u>		
Allard Bruinshoofd*	63272	W.A.Bruinshoofd@rn.rabobank.nl
<i>Macro</i>		
Shahin Kamalodin	31106	S.A.Kamalodin@rn.rabobank.nl
Tim Legierse	62677	T.Legierse@rn.rabobank.nl
Michiel Verduijn	30522	M.P.Verduijn@rn.rabobank.nl
<i>Landenrisico</i>		
Erwin Blaauw	62648	E.R.Blaauw@rn.rabobank.nl
Fabian Briegel	64053	F.Briegel@rn.rabobank.nl
Jeroen van IJzerloo*	62406	J.IJzerloo@rn.rabobank.nl
Herwin Loman	31105	H.Loman@rn.rabobank.nl
Reintje Maasdam	31403	R.Maasdam@rn.rabobank.nl
Ashwin Matabadal	61601	A.R.K.Matabadal@rn.rabobank.nl
Reinier Meijer	31568	R.Meijer@rn.rabobank.nl
Anouk Ruhaak	64860	A.N.Ruhaak@rn.rabobank.nl
<u>Nationaal Economisch Onderzoek</u>		
Hans Stegeman*	31407	H.W.Stegeman@rn.rabobank.nl
<i>Macro</i>		
Ruth van de Belt	60143	R.Belt@rn.rabobank.nl
Maarten van der Molen	64214	M.T.Molen@rn.rabobank.nl
Danijela Piljic	31104	D.Piljic@rn.rabobank.nl
Anke Struijs	31408	A.C.A.Struijs@rn.rabobank.nl
Theo Smid	67599	T.H.Smid@rn.rabobank.nl
Paul de Vries	30172	P.Vries@rn.rabobank.nl
<i>Regionaal</i>		
Rogier Aalders	31393	R.Aalders@rn.rabobank.nl
Cynthia Briesen	31411	C.C.Briesen@rn.rabobank.nl
Frits Oevering	64439	F.J.Oevering@rn.rabobank.nl
Anouk Smeltink-Mensen	66404	A.H.H.M.Smeltink@rn.rabobank.nl
Willem van der Velden*	62478	W.Velden@rn.rabobank.nl
<u>Financiële Sector Onderzoek</u>		
Yvette Jorissen	64931	Y.M.Jorissen@rn.rabobank.nl
Dick Scherjon	31405	D.P.Scherjon@rn.rabobank.nl
August Sjauw-Koen-Fa	31406	A.R.Sjauw@rn.rabobank.nl
Nicole Smolders	79108	N.M.P.Smolders@rn.rabobank.nl
Leontine Treur	67084	L.Treur@rn.rabobank.nl
Bouke de Vries*	61195	Y.B.Vries@rn.rabobank.nl

030 21

*Hoofd